

Skrandžio mažinimo operacijos išvaduoja nuo sunkių ligų

Žymiai nukritęs svoris, gera savijauta, palengvėjusios arba visiškai išnykusios ligos: **cukrinis diabetas, arterinė hipertenzija, osteoartritas, dislipidemija** – taip kalba žmonės po skrandžio mažinimo operacijų.

Laima Laukaitytė

Apie Klaipėdos universitetinėje ligoninėje neseniai pradėtą taikyti chirurginį nutukimo gydymą pasakoja Pilvo ir endokrininės chirurgijos skyriaus gydytojas pilvo chirurgas Vitalijus Eismontas.

Išsprendžia nemažai problemų

– Ar nutukimas yra liga?

– Lietuvoje, kaip ir visame pasaulyje, atsvaris tampa rimta problema. Nors genai ir turi didelę įtaką, daugiausiai dėl nutukimo kaltas gyvenimo būdas – mažas fizinis aktyvumas ir netinkama mityba. Nutukimas yra liga, kai susikaupusių riebalų kiekis pasiekia ribą, kuri neigiamai veikia žmogaus sveikatą. Pasaulyje apie 300 milijonų žmonių yra nutukę, o 750 milijonų turi antsvorį.

Lietuvoje antsvorį turi apie 60 proc. vyrų. Nutukę yra apie 19 proc. vyrų ir kas penkta moteris. Daugiausia antsvorį turinčių gyventojų yra Klaipėdos ir Utenos apskrityse, o daugiausia nutukusių žmonių gyvena Šiaulių apskrityje. Žmogaus kūno svoris vertinamas pagal kūno masės indeksą (KMI).

– Kada taikomas chirurginis nutukimo gydymas?

– Tai nėra tik estetinė operacija, kuri atliekama vien tam, kad žmogus būtų patenkintas savo išvaizda. Ji padeda atsikratyti ir nemažai gretutinių ligų.

Chirurginis nutukimo gydymas taikomas, kai yra trečio laipsnio nutukimas (KMI > 40.0 o kg/m²) arba antro laipsnio nutukimas (KMI > 35.0 kg/m²) kartu su gretutinėmis ligomis, kai pacientas serga II tipo cukriniu diabetu, padidėjusiu arteriniu kraujo spaudimu, vargina sąnarių skausmai, knarkizmas miegant.

Dauguma minėtų ligų yra nutukimo pasekmė.

Moksliniai tyrimai patvirtina, kad net iki 85 proc. žmonių, pradėjusių mesti svorį, išnyksta cukrinis diabetas, 45–65 proc. žmonių susi-

■ **Viltis:** pasak V.Eismonto, dėl chirurginio nutukimo gydymo besikreipiantys pacientai būna tvirtai apsisprendę bei išbandę įvairius svorio metimo būdus.

Vytauto Petriko nuotr.

normalizuoja arterinis kraujospūdis. Chirurginis nutukimo gydymas nuo 65 iki 95 proc. pacientų padeda išspręsti miego sutrikimo problemas.

Didžiojoje Britanijoje atliktas tyrimas parodė, kad praėjus trejiems metams po skrandžio mažinimo operacijos, krentant svoriui, kai kurie žmonės pasveiksta nuo cukrinio diabeto, jiems susinormalizuoja

Tai nėra tik estetinė operacija, kuri atliekama vien tam, kad žmogus būtų patenkintas savo išvaizda.

arterinis kraujospūdis. Taip sutappoma nemažai pinigų, kurie iki tol buvo išleidžiami vaistams.

Prieš skrandžio mažinimo operaciją paciento sveikatos būklę bei jo medžiagų apykaitą įvertina gydytojas endokrinologas. Esama nemažai endokrinologinių ligų, kai dėl medžiagų apykaitos sutrikimų gali didėti svoris. Tokiu atveju po skrandžio mažinimo operacijos chirurgas nesulauks norimo rezultato.

Taikomi du metodai

– Kokios operacijos atliekamos nutukimui gydyti?

– Nutukimo operacijos atliekamos laparoskopiniu būdu, t.y. per mažus pjūvelius pilvo sienoje. Šis metodas užtikrina minimalų pooperacinių skausmą. Pacientas ligoninėje praleidžia vos 1 ar 2 dienas.

Šiandien Lietuvoje populiariausi du chirurginiai nutukimo gydymo metodai: skrandžio ir tuščiosios

žarnos apylankos operacija, skrandžio apjuosimo reguliuojama juosta operacija.

Per skrandžio ir tuščiosios žarnos apylankos operaciją skrandis padalijamas į dvi dalis: 15–50 mm mažąjį skranduką ir likusį didįjį skrandį. Mažasis skrandis sujungiamas su plonosios žarnos kilpa. Taip maistas aplenkia didįjį skrandį ir žmogui pasisotinti užtenka nedidelio maisto kiekio.

Moksliniais tyrimais įrodyta, kad tai efektyviausia operacija, kalbant apie ilgalaikį svorio netekimą. Po operacijos laikantis naujai susikurtų mitybos įpročių, tikėtinas apie 50–60 proc. svorio netekimas per 5 metus. Tačiau, palyginti su kitomis operacijomis, ši yra sudėtingesnė, o komplikacijos rimtesnės.

Per skrandžio apjuosimo reguliuojama juosta operaciją skrandis viršutinėje dalyje apjuosiamas specialia silikonine juosta, kuri vamzdeliu sujungiama su kelių centimetrų dydžio rezervuaru. Jis paliekamas poodyje. Per šį rezervuarą vyksta tolimesnis žiedo reguliavimas po operacijos priklausomai nuo to, daugiau ar mažiau krenta svoris.

Tai saugiausia, greičiausiai atliekama svorio mažinimo operacija.

– Ar organizmas reaguoja kaip nors į svetimkūnį?

– Kiekviena operacija turi savo pliusų ir minusų. Priešingu atveju nebūtų ieškoma naujų metodų. Kurį pasirinkti konkrečiam pacientui, sprendžiama individualiai. Nėra tekę girdėti, kad organizmas į bet kokią priemonę reaguotų kaip į svetimkūnį. Bet retkarčiais po ilgesnio laiko dėl silikoninės juostos gali atsirasti skrandžio pragula. Tad juostą tenka nuimti.

– Kiek trunka skrandžio mažinimo operacijos?

– Skrandžio apjuosimo reguliuojama juosta operacija trunka apie 1–1,5 val. Skrandžio ir tuščiosios žarnos apylankos operacija trunka šiek tiek ilgiau – apie 2–3 valandas, priklausomai nuo paciento svorio.

Svoris nebegrįžta

– Kaip po operacijos keičiasi gyvenimo būdas?

– Žmogus priverstas keisti savo gyvenimo būdą – pakoreguoti mitybą ir padidinti fizinį krūvį. Mityba keičiasi iš esmės. Po bet kurios operacijos skrandis gerokai sumažėja, tad valgydamas žmogus greičiau pasisotina. Jį nebekamuoja nuolatinis alkio jausmas, kuris būdingas turintiems antsvorį ar nutukusiems žmonėms.

Išleidžiant pacientą iš ligoninės duodamos griežtos mitybos rekomendacijos, kurių privalu laikytis pirmąjį mėnesį po operacijos. Žmogus iš pradžių turi valgyti skystą, o paskui trintą maistą, nes organizmui reikia adaptuotis prie naujų pokyčių. Vėliau po truputį galima grįžti prie įprasto maisto. Tik porcijos tampa kur kas mažesnės.

– Kokie pacientai dažniausiai į jus kreipiasi?

– Dažniausiai kreipiasi jauni, darbingo amžiaus žmonės. Nors anksčiau manyta, kad nutukimas būdingas vyresnio amžiaus žmonėms, nesugebantiems sureguliuoti mitybos ir tinkamo gyvenimo būdo. Tačiau pastaruoju metu nutukimas vis dažniau tampa ir jaunų žmonių, net paauglių problema. Jų sparčiai daugėja ir Lietuvoje.

Kai žmogus kreipiasi į chirurgą dėl skrandžio mažinimo operaci-

jos, jis jau būna tvirtai apsisprendęs ir išbandęs visus kitus svorį mažinančius būdus ar konservatyvius gydymo metodus.

Bet, kaip rodo moksliniai tyrimai, žmogus, numetęs svorį, jį sugeba išlaikyti tik tam tikrą laiką. Du trečdaliai pacientų buvusį kūno svorį atgauna per pirmus metus, o per penkerius metus sumažėjusį kūno svorį išlaiko tik apie 5 proc. žmonių.

– Kiek svėrė sunkiausias jūsų operuotas pacientas?

– Tai buvo 170 kilogramų moteris.

Kūno masės indeksas

- <18.5 – mitybos nepakankamumas
- 18.5–24.9 – normali mityba
- 25.0–29.9 – antsvoris
- 30.0–34.9 – pirmo laipsnio nutukimas
- 35.0–39.9 – antro laipsnio nutukimas
- >40.0 – trečio laipsnio nutukimas

Gydytojas konsultuoja

Konsultacijas chirurginio nutukimo klausimais teikia gydytojas pilvo chirurgas Vitalijus Eismontas Klaipėdos universitetinėje ligoninėje (Liepojos g. 41). Pilvo ir endokrininės chirurgijos skyriuje arba Konsultaciniame ambulatoriniame skyriuje antradieniais nuo 14 iki 16 val.